

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ ตามรูปแบบของ Daniel L. Stufflebeam (CIPP model) ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ด้านกระบวนการ (process) และด้านผลผลิต (product) โดยใช้แบบสำรวจ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรม และจากงานวิจัยต่าง ๆ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรม 2 กลุ่ม จำนวน 200 คน ได้แก่

1. ผู้บริหารโครงการฝึกอบรม คือ บุคลากรกรมราชทัณฑ์ และมหาวิทยาลัย-สุโขทัยธรรมาธิราชที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวก ดูแลรับผิดชอบ และประสานการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด ในโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ จำนวน 15 คน

2. ผู้ผ่านโครงการฝึกอบรม คือ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ผ่านโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ ที่จัดขึ้น ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2553 จำนวน 185 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธีเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และคนอื่น ๆ, 2545, หน้า 129) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคาดเคลื่อน 5% ได้จำนวน 132 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 135 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากผู้เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมที่สามารถให้รายละเอียด ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมได้มากที่สุด และสะดวกในการติดต่อประสานงาน ประกอบด้วย ผู้ประสานงาน โครงการฝึกอบรม 15 คน และผู้ผ่านโครงการฝึกอบรม 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด และการทบทวนเครื่องมือในรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างแบบสอบถาม เพื่อประเมินกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะแตกต่างกัน ทั้งในด้านความคิดเห็น จุดหมาย และวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม และผู้ผ่านโครงการฝึกอบรม ใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้ประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม ต่อโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับสายงาน และประสบการณ์การบริหาร โครงการฝึกอบรม มีลักษณะให้เลือกคำตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการฝึกอบรม ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

1. ความสอดคล้องของหลักการเหตุผลของ โครงการฝึกอบรม กับนโยบายกรมราชทัณฑ์ จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 1-6)

2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของ โครงการฝึกอบรม กับนโยบายกรมราชทัณฑ์ จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 7-10)

แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้ประเมินความคิดเห็นของผู้ผ่านโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทสายงาน ระดับสายงาน ประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุด และการได้รับมอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับงานห้องสมุด มีลักษณะให้เลือกคำตอบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการฝึกอบรม เกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า 7 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 41 ข้อ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 1-6)

2. ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอเนื้อหา จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 7-11)

3. ความเหมาะสมของระยะเวลา จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 12-16)

4. ความเหมาะสมของการดำเนินการ จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 17-26)

5. ความพร้อมของสถานที่ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 27-31)

6. ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 32-36)

7. ความพร้อมของบุคลากร จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 37-41)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการฝึกอบรม เกี่ยวกับด้านกระบวนการ 2 ด้าน เป็นข้อคำถามปลายเปิด (open end-question) ทั้งหมด 2 ข้อ ดังนี้

1. ปัญหาของโครงการฝึกอบรม (ข้อ 42)

2. ข้อดีของโครงการฝึกอบรม (ข้อ 43)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการฝึกอบรม เกี่ยวกับด้าน
ผลผลิต 3 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 21 ข้อ ดังนี้

1. ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 44-49)
2. ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ข้อ
(ข้อ 50-55)

3. เจตคติของผู้ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 9 ข้อ (ข้อ 56-64)

ตอนที่ 2 ของแบบสอบถามชุดที่ 1 กับตอนที่ 2 และตอนที่ 4 ของแบบสอบถาม
ชุดที่ 2 เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ที่สร้างตามแบบของ
Likert แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้
คะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของ
ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ที่มีความสัมพันธ์กับการประเมิน โครงการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือขึ้นเอง โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ
ให้เลือกตอบ (checklist) จำนวน 5 ข้อ ในแบบสอบถามชุดที่ 1 ประกอบด้วย เพศ อายุ
ระดับการศึกษา ระดับสายงาน และประสบการณ์ในการบริหาร โครงการฝึกอบรม และ

จำนวน 7 ข้อ ในแบบสอบถามชุดที่ 2 ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภท
 สายงาน ระดับสายงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุด และการได้รับ
 มอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับงานห้องสมุด

ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร
 โครงการฝึกอบรม และผู้ผ่าน โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ
 กรมราชทัณฑ์ต่อ โครงการฝึกอบรม ในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
 การประเมิน โครงการฝึกอบรม
2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้เป็นกรอบในการร่างแบบสอบถาม และศึกษา
 วิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และแบบคำถาม
 ปลายเปิด (open end-question)

3. ร่างแบบสอบถามให้สอดคล้อง ครอบคลุมเนื้อหา เกี่ยวกับการประเมิน
 โครงการฝึกอบรม ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่ง
 ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 74 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 (rating scale) จำนวน 72 ข้อ และข้อคำถามแบบปลายเปิด (open end-question) จำนวน
 2 ข้อ ดังนี้

3.1 เกี่ยวกับการประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ ได้แก่
 ข้อ 1-10 ของแบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 2

3.2 เกี่ยวกับการประเมินปัจจัยนำเข้า จำนวน 41 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-41 ของ
 แบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 2

3.3 เกี่ยวกับการประเมินกระบวนการ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 42-43 ของ
 แบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 3

3.4 เกี่ยวกับการประเมินผลผลิต จำนวน 21 ข้อ ได้แก่ ข้อ 44-64 ของ
 แบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 4

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (validity) ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ และเนื้อหาการประเมินโครงการฝึกอบรม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอรับคำแนะนำ และตรวจแก้ไข ทั้งในด้านความครอบคลุมของเนื้อหาที่จะศึกษา ความเหมาะสมของภาษา และสำนวนที่ใช้ แล้วนำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ (1) เป็นผู้บริหาร (2) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากรกรมราชทัณฑ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนน และความถูกต้องของการวัด นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence) หรือเรียกว่าค่า IOC เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC เฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ภาคผนวก ข)

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามชุดที่ 1 ที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับบุคลากรกรมราชทัณฑ์ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรม จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามชุดที่ 2 ไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ที่ผ่านโครงการฝึกอบรม จำนวน 30 คน โดยการให้กรอกแบบสอบถามเป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับการใช้แบบสอบถามตามสถานการณ์จริงทุกประการ จากนั้น นำแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วน-ประเมินค่ามาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) เลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (ภาคผนวก ข) และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach (สมบูรณ์ สุริยวงศ์, สมจิตรา เรืองศรี และ

เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์, 2542, หน้า 145-146) ได้ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านบริบท ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.46-0.79 ค่า ความเชื่อมั่น 0.89
- 2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.38-0.79 ค่าความเชื่อมั่น 0.94
- 2.3 ด้านผลผลิต ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.43-0.75 ค่าความเชื่อมั่น 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์เพื่อขออนุญาตวิจัย และจัดเก็บข้อมูลการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ และถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดเก็บข้อมูลการวิจัย
2. ส่งหนังสือที่ได้รับอนุญาตให้ทำวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ พร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้บริหารเรือนจำ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ผ่านโครงการฝึกอบรมตอบแบบสอบถาม และส่งกลับทางไปรษณีย์ สำหรับผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำส่ง และรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และ ความถูกต้อง เพื่อให้แน่ใจว่า สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้จริงทุกฉบับ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2553 ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. หาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ของข้อมูล ในส่วนที่ 1 ของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับสายงาน และประสบการณ์ในการทำงาน นำเสนอในรูปแบบของตาราง และความเรียง

2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของข้อมูล ในส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักการเหตุผล และวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมกับนโยบายกรมราชทัณฑ์ ตามความเห็นของผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยด้านเนื้อหาวิชา เทคนิคการนำเสนอเนื้อหา ระยะเวลา การดำเนินการ ความพร้อมของปัจจัยด้านสถานที่ฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ และวิทยากร รวมถึงข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน และเจตคติของผู้ผ่าน โครงการฝึกอบรม โดยแปลผลคะแนนตามเกณฑ์ คือ

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

3. ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ด้านกระบวนการเกี่ยวกับปัญหา และข้อดีของโครงการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความ จับประเด็นข้อมูลและนำมาจัดกลุ่มเพื่อกำหนดค่าความถี่ของข้อมูล